

Избор одјоварајуће играчке

МАШТА НЕМА ЦЕНУ

Играчке не морају бити скупе. Наиме, када родитељ купи изразито скупу играчку, вероватно ће свој малишана стално ономињаши да играчку и чува, да је не разбије, и тиме му, несвесно, квариши игру. За квалишено, стимулативно одрастање није поштребно претрпавање дешета играчкама

Уочи предстојећих зимских свечаности када малишани од својих родитеља, породице и васпитача очекују најлепше и њима најдраже поклоне – играчке, одрасли су увек пред дилемом како одабрати одговарајућу. Како бисмо пронашли одговор на ову недоумицу, разговарали смо са Јеленом Холцер, педагогом, ауторком програма „Школа за родитеље“, која има дугогодишње искуство и изузетне резултате у раду са најмлађима, али и њиховим родитељима.

Шта зајраво играчке представљају у развоју малишана?

- Игра и играчке представљају битне стимулансе дечјег развоја. Захваљујући њима дете учи и стиче многе вештине и знања. Играчке помажу остварење социјалне комуникације, у испољавању страхове, каналисању агресије...

Који су кришеријуми добре играчке?

- За све играчке, од плишаних до друштвених игара или лутака суперхероја или аутомобилчића... важе иста правила. Пре свега идеална играчка је она која је истовремено и забавна и едукативна. Знања стечена кроз игру остају дуже упамћена јер су део дететовог личног искуства. Затим, Да би дете уз играчке заиста напредовало и уживало, оне морају одговарати његовом узрасту. Важно је и да буду направљене од природних или нешкодљивих материјала. Треба нагласити да грачке не морају бити скупе. Наиме, када родитељ купи изразито скупу играчку, вероватно ће (свестан свог понашања или не), дете стално опомињати да играчку чува, да је не разбије, и тиме му, несвесно, кварити игру. За квалитетно, стимулативно одрастање, није потребно претрпавање детета играчкама. Осим што ће се утолико више жалити да му је досадно, уколико има више играчака, важније је да квантитет буде замењен квалитетом.

Да ли малишани више воде да се играју сами или у друштву?

- Оно што је у игри од изузетног значаја за малишане је саиграч. Важније од тога какву играчку дете има, јесте сагирач. Родитељско играње са децом је од изразите важности, посебно у првој години

живота детета. Поједине активности дете ће заволети само зато што их остварује са родитељима у друштву. У каснијим фазама дететовог развоја родитељи су тек повремени саиграчи, јер већ са првом социјализацијом дете као саиграче преферира своје вршњаке.

Од изузетног значаја је и да играчке буду примерене узрасту детета.

Тако у узрасту до године дана примерене играчке су: плишане, заобљених ивица, јарких боја, мекане на додир. Зато, беби понудите звежке и различите „висуљке“ изнад кревета, односно шарене облике

који се крећу изнад бебиног кревета или места на коме најрадије лежи. Покушавајући да их дохвати, дете ће се забавити и истовремено вежбати своју координацију.

Девојчице највише воде да се играју луткама. Сматрајте ли да оне имају висину улогу на овом узрасству?

– Чињеница је да девојчице воде лутке. Лутке су саставни део одраслаја генерација девојчица. Највећа заблуда која прати лутке јесте да она спрема девојчице на улогу домаћица и учи их застарелим критеријумима вредности. С друге стране, савремене маме често заборављају васпитну улогу лутака у животу њихове деце, јер је играње улога уз помоћ лутака драгоценна школа за свако дете. Принцип је једноставан: дете се игра са лутком опонашајући начин на који се мама или нека друга

ЛУТКЕ И УМЕТНИЧКИ МАТЕРИЈАЛ

- У узрасту од једне до три године, већина малишана се „везује“ за играчке као што су лутке, аутомобилчићи, и све оно што има комбинацију аудио и визуелних ефеката (у исто време пишти, звечи, пева, мења боје...). Осим тога, деца воде посуде (буриће, коцке) различитих величине што им омогућује стављање, досипање, пресипање из једне посуде у другу.

У узрасту од три до пет година битно се проширује понуда играчака која прати интензиван развој деце у овом узрасту, од уметничких материјала до спортских реквизита и компјутерских игара.

Изузетно занимљив за малишане је и уметнички материјал. То су пре свега бојице јер што је дете млађе прибор који користи треба да буде једноставнији. Зато је идеално да прве бојице буду воштане (кроене), а тек касније дрвене бојице или фломастери. Затим, ту су и масе за моделовање (пластелин, глина, глинамол, тесто...), дакле што су деца млађа маса за моделовање треба да буде мекша, еластична, али не претврда, која се не суши и не мрви лако. Важније од тога да ли пластелин мирише (произвођачи често мириром компензују квалитет) јесте да боје буду што израженије, а да је сама маса лака за обликовање. Бојење, цртање, моделовање је изузетно важно јер развија стрпљење, подстиче машту и креативност, вежба координацију покрета и фину моторику. Има умирујуће дејство, а истовремено је и начин изражавања унутрашњег света детета, каже Јелена Холцер, педагог.

га одрасла особа понаша према њему. Захваљујући луткама, дете празни своје потиснуте емоције, каналише енергију и потпомаже лично самопоштовање.

И за дечаке су занимљиве „чикице“. Лутке намењене дечацима, популарно зване „чикице“ новијег су датума, прате филмске хитове и суперјунаке. Захваљујући чикицима идоли које деца имају више нису недостижни. Уз Супермена или Бетмена дечаци постају налик њима, у сопственим очима. То је и најбржи пут да се овакви узори прерасту, јер кроз игру дете задовољава своје потребе да личи на њих, истовремено „прерађујући“ оног што је видело или искусило, а не уме да се адекватно с тиме избори.

Које су најзанимљије и најприменије играчке за прешколски узрасъ?

– У узрасту од пет до седам година, наступа време за друштвене игре. Понудите детету игре са упознавањем основа математике или географије, јер ће га оне на забаван и едукативан начин приближити одређеним научним областима. Уз неке друге игре као што су „Човече не лјути се“, „Ризико“, „Клуедо“, „Мастер майнд“ научиће да прихвата пораз, односно схвati да не завиши увек од његовог знања да ли ће бити победник или не. Друштвене игре су веома разноврсне али већина њих има заједничке карактеристике: не постоји полна или узрасна подела, игра подразумева и саиграча (тиме се дете социјализује са другом децом, или када су саиграчи родитељи успостављају међусобнојош чврће везе.)

Треба поменути и изузетно занимљиве пузле. За мањи узраст погодне су слагалице са мањим бројем делова, а затим се са узрастом повећава и број делова и сложеност саме слике. Дозволите детету да изабере мотив и олакшајте му почетак игре инструкцијом како да је започне (на пример, да најпре пронађе ћошкове слагалице који имају две равне ивице, или да на једну гомилу стави слагалице исте боје, на другу друге боје...).

Од игара које воде дечаци, али и девојчице на овом узрасту посебно место заузима и шах. Иако се шах сматра спортом, он има карактеристике и друштвене игре. У узрасту

С. Радовановић